

Uttalelsen er vedtatt av Konkursrådet 12.12.2017.

Uttalelse nr. 61 – Innsyn i rettens, boets og skyldnerens dokumenter ved konkursbehandling

Innhold

Sammendrag	1
1 Innledning.....	2
2 Innsyn i dokumenter som befinner seg hos domstolen	2
2.1 I hvilken grad har kreditorene, presse og publikum krav på innsyn i dokumenter hos domstolen?.....	3
2.2 I hvilken grad har skyldneren krav på innsyn i dokumenter hos domstolen?.....	3
2.3 Innsyn ut over hva den enkelte har krav på	4
2.3.1 I hvilken grad kan og bør skyldneren gis utvidet innsyn?.....	5
2.3.2 I hvilken grad kan andre enn skyldneren gis utvidet innsyn?	5
2.3.3 Innsyn i bostyrets innberetninger til retten	5
3 Innsyn i dokumenter som er i boets besittelse	6
3.1 Generelt.....	6
3.2 Innsyn i boets dokumenter – dokumenter som er utarbeidet etter konkursåpning	7
3.3 Skyldneren og kreditorenes krav på innsyn i boets dokumenter.....	8
3.4 Skyldnerens rett til innsyn i egne dokumenter	10
3.5 Innsyn i dokumenter som tilhører skyldneren – dokumenter utarbeidet før konkursåpning	11
3.5.1 Gir konkursloven boet hjemmel til å utlevere og/eller gi andre innsyn i skyldnerens dokumenter?	11
3.5.2 Omfatter boets beslag skyldnerens dokumenter, og kan disse eventuelt selges?	11
3.6 Kort om politiets innsynsrett i skyldneren og boets dokumenter	12
3.7 Bevistilgang ved retts sak	12
4 Innsyn i dokumenter som befinner seg i forvaltningen	12
4.1 Innsyn i søknader om offentlige garantimidler.	12
4.2 Innsyn i opplysninger i Konkursregisteret	13

Sammendrag

Uttalelsen tar for seg innsyn i dokumenter i forbindelse med konkursbehandling. Her behandles innsynskrav fra kreditorene, fra skyldneren og fra allmennheten. Konkursrådet gir en gjennomgang av hvilke vurderinger bostyrer og/eller retten skal gjøre der det bes om innsyn i dokumenter utarbeidet forut for konkursåpning og ved krav om innsyn i dokumenter utarbeidet under bobehandlingen. Hvilke regler som gjelder og hvilke avveininger som skal foretas avhenger av hvem

som ber om innsyn og hvilke dokumenter det bes om innsyn i. Uttalelse gir blant annet en innføring i reglene i [tvisteloven kapittel 14](#), reglene om taushetsplikt i [konkursloven § 130 flg.](#) og [forvaltningsloven §§ 13-13e](#), og relevant rettspraksis.

1 Innledning

(1) Konkursrådet publiserte i 2004 [Uttalelse nr. 48 – Innsyn i boets og skyldnerens dokumenter](#). Konkursrådet avgir nå en oppdatert uttalelse. Uttalelsen er oppdatert per 12. desember 2017.

(2) Uttalelsen gjelder begjæringer om innsyn fra skyldnere, kreditorene og utenforstående/allmennheten.

(3) Reglene om innsyn er forskjellige for de forskjellige gruppene av innsynsberettigede. Det skilles normalt mellom parter og andre som har særlig tilknytning til saken på den ene side (partsinnsyn) og allmennhet og presse mv. på den annen side (full offentlighet).

(4) Med innsyn siktes det både til gjennomlesning og utlevering av kopier. Det er gitt regler om hvordan innsyn skal gis i rettens dokumenter i [tvisteloven kapittel 14](#) og [forskrift om offentlighet i rettspleien § 9](#). Hovedregelen er at det skal gis kopi av dokumentet, som sendes med post eller e-post. Det vil være naturlig at disse bestemmelser benyttes analogisk ved innsyn også i boets dokumenter. Med boets dokumenter menes i denne sammenheng dokumenter som tilhører boet, dvs. dokumenter som er utarbeidet av boet og andre dokumenter som er i bostyrers besittelse. Boets dokumenter omfatter ikke skyldnerens dokumenter, selv om skyldneren overfor boet har en utleveringsplikt etter [konkursloven § 101 første ledd annet punktum](#) slik at dokumentene kan være i boets besittelse. Konkursbeslaget etter [dekningsloven § 2-2](#) omfatter ikke beslag i dokumenter som ikke har økonomisk verdi. Innsyn i opplysninger om boet, og i dokumenter som befinner seg i forvaltningen vil også bli behandlet, herunder tilgang til opplysninger i Konkursregisteret.

(5) Retten til innsyn reguleres til dels av de særlige regler om innsyn i [tvisteloven kapittel 14](#), domstolloven § 130 flg., offentleglova og forvaltningsloven. Samtidig begrenses muligheten for innsyn og offentlighet av reglene om taushetsplikt. Regler om taushetsplikt er gitt i konkursloven § 160, § 101 annet ledd, jf. § 18, domstolloven § 63a, forvaltningsloven §§ 13 – 13e, og straffeloven § 211. En del dokumenter og opplysninger er verken taushetsbelagt eller omfattet av regler om innsynsrett. I slike tilfeller må den som har hånd om dokumentet tillate innsyn dersom ikke vektige hensyn taler mot. Dette omtales gjerne som «meroffentlighet».

2 Innsyn i dokumenter som befinner seg hos domstolen

(6) [Offentleglova](#) kommer ikke til anvendelse for saker som er til behandling etter rettspleielovene, jf. § 2 fjerde ledd. Dette omfatter konkursloven, jf. forskrift til offentleglova § 3. Saker som behandles etter konkursloven er dermed unntatt fra innsyn etter offentleglova. Innsyn i saker hos domstolene som behandles etter konkursloven reguleres etter reglene om offentlighet i rettspleien, i hovedsak reglene i [tvisteloven kapittel 14](#), jf. [konkursloven § 149 første ledd](#).

(7) Rettsmøter og skiftesamlinger er i utgangspunktet offentlige. Rettens kjennelse om åpning av konkurs er alltid offentlig. Likeledes er de øvrige dommer, kjennelser og beslutninger fra retten som utgangspunkt offentlige. Reglene om innsyn og offentlighet finnes i tvisteloven kapittel 14 og domstolloven § 130 flg. Konkursloven har ikke egne regler om innsyn i boets dokumenter.

2.1 I hvilken grad har kreditorene, presse og publikum krav på innsyn i dokumenter hos domstolen?

(8) Det er et prinsipielt skille i tvisteloven kapittel 14 mellom **partenes** og **allmennhetens** rett innsyn. Parter – og den som har begrunnet behov i egen rettsstilling – har en vid innsynsrett, jf. § 14-1. Alle andre – gjerne omtalt som allmennheten – har en mer begrenset innsynsrett, jf. § 14-2.

(9) Allmennheten har etter [tvisteloven § 14-2, jf. § 14-3](#) rett til å få utskrift av rettsboken fra rettsmøter som har gått for åpne dører. Praktisk talt alle rettsmøter i konkurs går for åpne dører. Dette innebærer at kreditorer, presse og publikum, uten nærmere begrunnelse har krav på utskrift av rettens kjennelser, rettsbok fra skiftesamlinger og utlodning fra konkursboet. Opplysninger som ikke er ført i rettsboken faller imidlertid utenfor innsynsretten etter [tvisteloven § 14-2 første ledd](#). Dette innebærer bl.a. at korrespondanse mellom bostyrer og retten, boinnberetningen og rapport fra revisor, faller utenfor den lovbestemte innsynsretten. For å ha krav på innsyn i disse dokumentene må den som krever innsyn ha «et begrunnet behov i egen rettsstilling», jf. [tvisteloven § 14-1 tredje ledd](#).

(10) Parter – og den som har begrunnet behov i egen rettsstilling – har krav på innsyn i flere dokumenter slik som prosesskriv, boinnberetninger og rapport fra revisor, jf. § 14-1 første ledd. Kreditorer er i utgangspunktet ikke ansett som part under bobehandlingen, men kan ha innsynsrett dersom han kan påvise et begrunnet behov, jf. § 14-1 tredje ledd.

(11) Hvorvidt en kreditor har «et begrunnet behov i egen rettsstilling» beror på en konkret vurdering i det enkelte tilfelle. Det er i forarbeidene til konkursloven antatt at vilkåret ikke alene er oppfylt ved å være kreditor. En uprioritert kreditor kan normalt ikke begrunne krav om innsynet med behovet for å avklare egen rettsstilling hvis det er åpenbart at boet ikke gir dekning til uprioriterte kreditorer. På den andre siden vil kravet som regel være oppfylt dersom det er utsikt til dekning av kreditorens krav. Typisk vil kreditorer med innstilte fordringer ha innsynsrett som part ved fordringsprøvelse.

(12) Tvisteloven kapittel 14 inneholder ikke regler om tidsbegrensning for innsynsretten. Dersom rettsboken er overlevert til Statsarkivet reguleres innsynsretten av [arkivloven](#).

(13) Utskrift av rettsbok og rettens avgjørelse er gebyrfritt.

(14) Dokumenter som har tilknytning til domstolenes forvaltningsmessige oppgaver - og som ikke behandles etter en rettspleielov - omfattes av offentleglova. Rettens behandling av søknad fra bostyrer om garantimidler etter Justis- og beredskapsdepartementets garantiordning må trolig anses for å være en slik forvaltningsmessig oppgave. I utgangspunktet kan derfor enhver kreve innsyn i slike søknader, med unntak av opplysninger som er underlagt taushetsplikt, jf. offentleglova § 13 eller som kan anses som «interne arbeidsdokumenter», jf. §§ 14 og 15. Opplysninger om mulige straffbare forhold i tilknytning til konkursdebitors virksomhet vil være underlagt taushetsplikt og bostyrets redegjørelse for mulige søksmål mv. vil kunne anses som «interne arbeidsdokumenter», se punkt 4.1.

2.2 I hvilken grad har skyldneren krav på innsyn i dokumenter hos domstolen?

(15) Skyldneren er part i domstolens behandling av konkursåpningen, og vil i denne forbindelse bli underrettet og få oversendt sakens dokumenter (konkursbegjæring og kjennelse m.m.). Etter konkursåpning er skyldneren ikke uten videre part i bobehandlingen som sådan, se Ot.prp. nr. 50

(1980-1981) side 134. I enkelte spørsmål er det naturlig å anse skyldnerne som part, bl.a. ved spørsmål om boets beslagsrett etter [dekningsloven kapittel 2](#).

(16) I forarbeidene til konkursloven, Ot.prp. nr. 50 (1980-1981) uttales det:

«Adgangen til å gjøre seg kjent med de dokumenter som befinner seg i skifteretten, reguleres av tvistemålsloven § 135 første ledd. Adgangen er begrenset til sakens parter og tredjemenn med rettslig interesse, med mindre partene samtykker. Partsbegrepet kan være noe uklart ved insolvensbehandling. Ved konkurs er vel skyldneren personlig neppe part generelt (bortsett fra spørsmål om åpning o a), men han vil ofte være berørt på en slik måte at han har rettslig interesse. Fordringshaverne antas ikke generelt å ha rettslig interesse, men vil kunne være berørt på en slik måte at kravet er oppfylt.»

(17) Skyldneren har krav på innsyn i likhet med «allmennheten», jf. overfor under pkt. 2.1.

(18) Selv om skyldneren ikke er part under bobehandlingen, vil vedkommende likevel ofte ha en «et begrunnet behov i egen rettsstilling», jf. [tvisteloven § 14-1 tredje ledd](#). Bobehandlingen vil i mange tilfeller ha innvirkning på skyldnerens økonomiske stilling. Dette kommer særlig til syne ved personlige skyldnere som fortsatt er ansvarlig for restgjelden etter bobehandlingens avslutning og dermed har en interesse av bobehandlingen. Også juridiske personer vil kunne ha en interesse i bobehandlingen ved at f.eks. styremedlemmer og daglig leders handlinger er tema i et omstøtelsessøksmål.

(19) Innsyn etter [tvisteloven § 14-1 første ledd](#) omfatter innsyn i rettsbøker, rettsavgjørelser og prosesskriv. I tillegg åpner bestemmelsen opp for innsyn i «andre dokumenter i saken». Dette vil omfatte både bostyrets innberetninger, revisorinnberetninger og revisorrapporter utarbeidet for boet. Rettens interne dokumenter er unntatt innsyn etter § 14-1 annet ledd. Det kan være korrespondanse mellom retten og bostyrer og øvrige boorganer, typisk bostyrers orienteringsbrev til retten om fremdrift i bobehandlingen, utenom formelle innberetninger. Skyldneren har for eksempel ikke krav på innsyn i korrespondanse hvor strategi i bobehandlingen diskuteres. Bostyret har behov for å ha en fortrolig kommunikasjon med retten.

(20) I Eidsivating lagmannsretts kjennelse av 27. juni 1989 (LE-1989-142) fikk skylderen ikke innsyn i korrespondanse mellom skifteretten og bostyrer, rettens interne notater (kladder og skiftesamlinger) og møteprotokoller fra møter med skylderen. Retten viste til at dette var dokumenter som var av en slik karakter at de kan unndras fra innsynsretten etter den daværende bestemmelse i tvistemålsloven § 135. Når det gjaldt skylderens krav om innsyn i en intern revisorrapport, fant retten at skylderen ikke hadde påvist å ha rettslig interesse for innsyn i denne. Rettstilstanden er den samme etter den nåværende bestemmelse i tvisteloven § 14-1 annet ledd. Tilsvarende gjelder ved søknad om garanti for søksmål, jf. [Rt-2012-1524](#).

(21) Skyldneren har etter Konkursrådets oppfatning en ubetinget rett til innsyn i boinnberetningen. Boinnberetning(e) er ikke et internt dokument for retten etter tvisteloven § 14-1 annet ledd. Dessuten følger det av [konkursloven § 120 annet ledd annet punktum](#) at skyldneren skal avgi en erklæring om at opplysningene i innberetningen om skyldneren økonomiske forhold er riktige og uttømmende. Dette forutsetter at skyldneren må få gjennomgå innberetningen før erklæring avgis.

2.3 Innsyn ut over hva den enkelte har krav på

2.3.1 I hvilken grad kan og bør skyldneren gis utvidet innsyn?

(22) I forarbeidene til konkursloven uttales det at «skifteretten kan gi adgang til dokumenter og opplysninger i videre utstrekning enn det som følger av tvistemålsloven §135». Hvorvidt det skal gis innsyn ut over det skyldneren har krav på etter tvisteloven § 14-1 er opp til rettens skjønn. Det er et generelt prinsipp at offentlige instanser – deriblant domstolene – skal utøve meroffentlighet/gi parter og andre innsyn, dersom det ikke skjer i strid med taushetsplikt eller til skade andre vesentlige interesser. Innsyn i boets dokumenter vil være grunnleggende for at skyldneren skal kunne ivareta sine interesser under bobehandlingen. Innsyn bør derfor som hovedregel gis. Det er nektelse av å gi skyldneren innsyn, som må begrunnes. Det kan være grunn til å nekte innsyn i tilfeller hvor innsyn er i konflikt med kreditorenes og boets interesser, typisk hvor dokumentet inneholder opplysninger om boets strategi. Det vil for eksempel normalt være grunn til å nekte innsyn i korrespondanse mellom retten og Statens sivilrettsforvaltning i forbindelse med søknad om garantimidler for videre bobehandling og gransking ved mistanke om økonomisk kriminalitet. Det uttales i forarbeidene at skyldneren ikke har noen klagerett over domstolens beslutning om ikke å gi innsyn ut over de dokumenter skyldneren har krav på innsyn i etter tvisteloven kapittel 14.

2.3.2 I hvilken grad kan andre enn skyldneren gis utvidet innsyn?

(23) Det er i utgangspunktet opp til domstolens skjønn å gi utvidet innsyn ut over det den enkelte har krav på, såfremt slikt innsyn ikke vil være i strid med domstolenes taushetsplikt blant annet etter [domstolsloven § 63a](#).

(24) Domstolene er etter [§ 63a](#) underlagt taushetsplikt om opplysninger om «noens personlige forhold». Dette omfatter både personlige opplysninger om skyldneren og andre personer som er involvert i konkursen. Opplysninger om skyldnerens forretningsmessige forhold er ikke omfattet av § 63a. Det er dog taushetsplikt om «tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår». Taushetsplikten omfatter likevel ikke opplysninger som er «kommet frem i et rettsmøte eller en rettsavgjørelse», jf. andre ledd.

(25) Ved vurderingen om andre enn skyldneren bør gis utvidet innsyn, må utgangspunktet være at den som ber om innsyn må påvise et legitimt behov for innsyn i de aktuelle dokumenter.

2.3.3 Innsyn i bostyrets innberetninger til retten

(26) Innberetninger i konkurs er ikke offentlige dokumenter etter bestemmelsen i tvisteloven § 14-2 annet ledd eller andre bestemmelser om offentlighet. Konkursrådet er av den oppfatning at det likevel bør utvises meroffentlighet så lenge dette ikke er i strid med bestemmelser om taushetsplikt. Innberetninger i konkurs er generelt av allmenn interesse. Opplysninger om hvem som er konkurs, hvem som har sittet i ledelsen for virksomheten og den virksomhet som er drevet, er opplysninger som allmennheten med god grunn kan ha interesse for. Det samme bør gjelde om noen av de involverte er mistenkt for straffbare forhold. Offentlighet er viktig for å bekjempe konkurskriminalitet og for kreditorenes mulighet til å verne seg mot fremtidige tap.

(27) Samtidig er visse opplysninger underlagt taushetsplikt. Dette gjelder særlig for opplysninger om «personlige forhold», jf. bl.a. konkursloven § 160, samt § 101 annet ledd, jf. § 18 annet ledd om forretningshemmeligheter. Innsyn i rettens dokumenter skal videre avvises «når hensynet til privatlivets fred eller strengt personlige forhold krever det», se tvisteloven § 14-4 annet ledd bokstav b). Konkursrådet anbefaler bostyrerne å utforme innberetningene slik at de ikke inneholder

opplysninger undergitt taushetsplikt med mindre det unntaksvis skulle være nødvendig å medta slike opplysninger. Det vises til at innberetningene sendes ut til en stor krets av mottagere, og man kan ikke vite hvorledes disse behandler opplysningene som der gis.

(28) Innberetningene bør i minst mulig grad inneholde sensitive personopplysninger, som personnummer (11 siffer i motsetning til fødselsdato), helseopplysninger, sosiale forhold og andre opplysninger av privat karakter. Unntak kan gjelde dersom den det gjelder har samtykket i det og at disse opplysninger kan spres. Det bør også utvises forsiktighet med negativ omtale, slik at det ikke fremsettes injurier mv. Innberetningene skal likevel inneholde en beskrivelse av skyldnerens økonomiske virksomhet, mistanke om straffbare forhold mv., se konkursloven § 120.

(29) Dersom det unntaksvis er inntatt taushetsbelagte opplysninger vil Konkursrådet anbefale at bostyrerne avslutningsvis i innberetningene tar inn et avsnitt som angir hvilke opplysninger dette er, slik at mottagerne av innberetningene blir seg dette bevisst, og slik at man lett kan sladde disse opplysninger ved offentliggjøring av innberetningen.

(30) Publisering av innberetninger på internett vil ofte være hensiktsmessig, men Konkursrådet forutsetter at bostyrer følger gjeldende regelverk for slik publisering. Det vises bl.a. til Datatilsynets anbefalinger om elektronisk behandling av personopplysninger. Bostyrer bør ha rutiner for hvor lenge innberetningene skal være tilgjengelige på nettet. Eventuelle innsigelser fra debitor bør også vedlegges innberetningen og være tilgjengelig sammen med innberetningen.

(31) Konkursregisteret utleverer innberetninger i inntil 5 år. Konkursregisteret sladder opplysninger om straffbare forhold, konkursskarantene og andre personlige forhold før utsendelse. Ved utsendelse til offentlige myndigheter (herunder bostyrere) vil Konkursregisteret ikke sladde innberetningene.

3 Innsyn i dokumenter som er i boets besittelse

3.1 Generelt

(32) Skyldneren og boet er to selvstendige rettssubjekter. Konkursåpning endrer ikke skyldnerens status som eget rettssubjekt, selv om skyldnerens handlefrihet begrenses etter konkurslovens regler. For upersonlige rettssubjekter representerer det sist valgte styret skyldneren.

(33) Det blir i det følgende sondret mellom boets dokumenter og skyldnerens dokumenter. Med *boets dokumenter* siktes det til dokumenter som er i boets besittelse, enten dokumentene er utarbeidet av boet eller innkommet boet som ledd i bobehandlingen. Dette kan f.eks. være korrespondanse fra tredjemann til boet, boets avtaler, revisorrapporter eller utkast til innberetning. Med *skyldnerens dokumenter* siktes det til dokumenter som er utarbeidet av skyldneren eller andre før konkursåpning. Dette vil for eksempel være styreprotokoller, avtaler og korrespondanse til og fra skyldneren.

(34) Advokater er pålagt taushetsplikt for opplysninger som «betrodd» advokaten i «anledning stillingen eller oppdraget», jf. straffeloven § 211. Under en konkursbehandling foreligger det ikke et klient – advokat forhold mellom bostyrer og skyldneren. Advokaters taushetsplikt for «klientopplysninger» gjelder ikke de opplysninger som bostyrer mottar fra skyldneren og andre. Derimot har konkursloven § 160 en bestemmelse om taushetsplikt for bostyrer, medlemmer av kreditorutvalget og andre som deltar i bobehandlingen om «skyldnerens personlige forhold». I følge

forarbeidene faller opplysninger om skyldnerens økonomiske forhold utenfor begrepet «personlige forhold», jf. Ot.prp. nr. 50 (1980-1981) side 135 flg. Dette innebærer at det i boinnberetningen kan opplyses om skyldnerens forretningsførsel uten at dette kommer i strid med taushetsplikten. Ved personlige konkurser er imidlertid grensen mellom personlig og økonomiske forhold flytende. For eksempel vil opplysninger om at konkursen skyldes at skyldneren grunnet langvarig alkoholmisbruk ikke har vært i stand til å drive næringsvirksomhet falle innenfor rammen av hva som regnes som personlige forhold og dermed underlagt taushetsplikt. Som eksempel på personlige forhold nevner forarbeidene «detaljerte opplysninger om debitors helse, sinnstilstand, ekteskapelige og familiemessige forhold». Taushetsplikten etter [konkursloven § 160](#) gjelder imidlertid ikke i større utstrekning enn at den er «forenelig med bobehandlingen». Hvor langt taushetsplikten rekker er med dette underlagt et vidt skjønn fra boorganenes side.

(35) Bostyrers vurdering må ta utgangspunkt i at bostyrer arbeider på oppdrag fra retten og at boets oppgave og legitimasjon er nærmere definert i [konkursloven § 85](#). Vurderingstema med hensyn til hvorvidt innsyn skal gis, må være om innsynet er forenlig med kreditorfellesskapets interesser og boets oppgaver etter [§ 85 første ledd](#).

(36) Konkursrådet legger til grunn at spørsmålet om innsyn i boets dokumenter for tredjemann er undergitt boets (bostyrers) diskresjonære skjønn, innenfor de rammer som er beskrevet ovenfor. Selv om innsyn i et konkret tilfelle anses å være forenlig med kreditorfellesskapets interesser og boets oppgaver, må det etter Konkursrådets oppfatning vurderes hvorvidt det er tilstrekkelig grunn til å gi innsyn.

(37) I forhold til det diskresjonære skjønn som skal utøves, må det blant annet legges vekt på arten av de opplysninger som det ønskes innsyn i. Selv om bostyrer forutsetningsvis har konkludert med at innsyn ikke vil være i strid med taushetsplikten etter [konkursloven § 160](#), må det legges særlig vekt på hvorvidt opplysningene er (person)sensitive. Det må blant annet være av betydning hvorvidt innsyn – ut fra innsynsbegjæringens oppgitte formål – må antas å medføre ytterligere spredning av opplysningene.

(38) Som generell hovedregel er Konkursrådet av den oppfatning at det bør vises tilbakeholdenhet med å gi innsyn i saksdokumentene. Den som begjærer innsyn må i et hvert fall påvise et legitimt behov for innsyn.

3.2 Innsyn i boets dokumenter – dokumenter som er utarbeidet etter konkursåpning

(39) De som kan kreve innsyn kan være personer som har en viss tilknytning til saken, men uten å anses som part under bobehandlingen, slik som skyldneren eller en kreditor. Det er innsynsretten for disse som særlig drøftes nedenfor. Allmennheten har i utgangspunktet ikke noen rett til innsyn, da tvisteloven § 14-2 ikke bare gjelder nærmere bestemte dokumenter i rettens besittelse. Heller ikke offentleglovas regler gjelder for dokumenter i konkursboets besittelse. De særlige reglene om fremleggelse av dokumenter i en rettsvist i tvisteloven § 21-4 behandles ikke i denne uttalelse.

(40) Bostyret eller tingretten kan på den annen side beslutte meroffentlighet for enkelte dokumenter eller opplysninger såfremt det ikke dreier seg om taushetsbelagte opplysninger eller hvor det foreligger særlige grunner for ikke å gi innsyn. Omfanget av boets adgang til å gi innsyn må ikke komme i konflikt med formålet med bobehandlingen som etter [konkursloven § 85 første ledd](#) er å «vareta fordringshavernes felles interesse», eller være i strid med taushetsreglene.

3.3 Skyldneren og kreditorenes krav på innsyn i boets dokumenter

(41) Skyldneren kan ha behov for innsyn i boets dokumenter. Dette gjelder både for å kunne ivareta egne interesser og for å kunne korrigere og supplere opplysningene i boet. Dette taler i seg selv for at skyldneren bør ha rett til innsyn i boets dokumenter. I forarbeidene til konkursloven, jf. Ot.prp. nr. 50 (1980-1981) side 134 uttales det at skyldneren «regelmessig bør gis de opplysninger som ønskes», selv om konkursloven ikke inneholder generelle regler om skyldnerens innsynsrett. I Eidsivating lagmannsretts kjennelse LE-1990-65 viste retten til uttalelser fra Brækhus om at skyldnerens innsynsrett «må utøves slik at den ikke vanskeliggjør den normale saksgang under bobehandlingen, og bestyreren må også kunne ta forholdsregler for å sikre at viktige dokumenter ikke blir ødelagt eller endret av skyldneren». I den aktuelle sak fikk ikke skyldneren medhold i et krav på innsyn i regnskapsmaterialet under henvisning til at praktiske og økonomiske betenkeligheter var mer tungtveiende enn skyldnerens behov for innsyn.

(42) Spørsmål om en loddeiers innsyn i et insolvent dødsbo (Anders Jahres dødsbo) var tema i Høyesteretts avgjørelse i [Rt-2003-757](#). Høyesterett tiltrådte lagmannsrettens oppfatning av at vurderingen av å gi innsyn beror på en avveining mellom kreditorene og loddeiers interesser der det skal svært tungtveiende grunner til for å nekte en loddeier innsyn i boets dokumenter. I den aktuelle sak førte ikke loddeiers begjæring om innsyn frem. I et insolvent dødsbo er det kreditorene som har den overveiende økonomiske interesse i bobehandlingen og kreditorenes interesse er derfor av en større relativ vekt enn loddeiers interesser. Dette resonnementet kan også videreføres til et konkursbo. Kreditorenes interesser i et konkursbo har større relativ vekt enn skyldnerens interesser. Dette taler for at dersom innsyn kommer i strid med kreditorenes interesser er kreditorenes interesser utslagsgivende.

(43) Agder lagmannsrett ga i [RG-2008-850](#) uttrykk for at skyldnerens rett til innsyn må bero på en konkret avveining mellom skyldnerens behov for innsyn på den ene side og boets interesser på den annen. Ved motstrid mellom skyldnerens behov for innsyn på den ene side og kreditorenes og boets interesse på den annen side, er kreditorenes og boets interesser av relativt større vekt enn skyldnerens interesser. I den konkrete saken hadde A begjært innsyn i boets dokumenter i sin helhet. Begjæringen var spesielt begrunnet i ønsket om å undersøke om det fantes dokumenter som kunne ha betydning for behandlingen av krav om utlevering av A til USA. Retten kom til As krav om innsyn skulle avslås. Dette ble begrunnet i at det, sett hen til As opptreden under bobehandlingen, ikke var noen formodning for at As begjæring om dokumentinnsyn søkte å ivareta et legitimt formål. Tvert imot var retten enig med bostyrer i at det var god grunn til å frykte at informasjon vil bli søkt utnyttet maksimalt til å reise nye søksmål eller på annen måte søke å vanskeliggjøre boets oppgave. Det ble også lagt vekt på at det ikke var noen grunn til å betvile bostyrers opplysninger om at boet ikke satt på opplysninger som hadde betydning for As utleveringssak. Interesseavveiningen tilsa dermed at boet var berettiget til å nekte A innsyn.

(44) Gulating lagmannsrett har i kjennelse av 20.01.1995 (LG-2994-946) uttalte det er opp til bostyrers skjønn hvorvidt skyldneren skal gis innsyn. Retten uttalte:

«Ytterligere understreker lagmannsretten at hvor bostyrer har gitt en konkret begrunnelse for hvorfor et dokument unntas fra innsyn, og denne begrunnelse er holdbar, vil domstolen måtte vise varsomhet med å fravike bostyrers vurdering av i hvilke grad innsyn vil være til skade for bobehandlingen. Det vises til at det er bostyrer som har førstehånds kjennskap til bobehandlingen og til at behovet for hemmeligholdelse kan gjøre det vanskelig med en utførlig argumentasjon fra bostyrers side. Av den grunn finner lagmannsretten det

hensiktsmessig å knytte gjennomgangen av de enkelte dokumenter til bostyrers begrunnelse for å unnta hvert enkelt.»

(45) I forarbeidene til konkursloven – Ot.prp. nr. 50 (1980-1981) side 134 uttalte departementet under drøftelsen av informasjonsadgang/informasjonsplikt, at det ikke foreslås «uttrykkelige regler om en generell informasjonsplikt for boorganene overfor den enkelte fordringshaver, men det må antas at de i rimelig utstrekning gir videre informasjon når det blir spurt om det». Departementet forutsatte at en viss informasjon vil kunne oppnås i skifteretten. Det ble videre uttalt:

«Adgangen til å gjøre seg kjent med de dokumenter som befinner seg i skifteretten, reguleres av tvml. § 135 første ledd [*tilsvarende tvisteloven § 14-1 første ledd*]. Adgangen er begrenset til sakens parter og tredjemenn med rettslig interesse, med mindre partene samtykker. Partsbegrepet kan være noe uklart ved insolvensbehandling. Ved konkurs er vel skyldneren personlig neppe part generelt (bortsett fra spørsmål om åpning o a), men han vil ofte være berørt på en slik måte at han har rettslig interesse. Fordringshaverne antas ikke generelt å ha «rettslig interesse», men vil kunne være berørt på en slik måte at kravet er oppfylt.

Det vil likevel bare være en begrenset del av boets dokumenter hos skifteretten. Men skifteretten har adgang til å kreve 'fulle opplysninger om bobehandlingen', jf. utk. § 118 i f. og NOU 1972:20 s 197 sp 1 nederst. Og reglene bør også presisere at skifteretten kan kreve å se dokumentene vedrørende bobehandlingen (dog ikke bestyrerens og gjeldsnemndas/ bostyrets 'interne arbeidsdokumenter'). Selv om informasjon vedrørende bobehandlingen regelmessig må komme via boorganene, vil skifteretten på denne måten i visse situasjoner kunne være et korrektiv til en for restriktiv holdning fra boorganenes side. Man legger til grunn at skifteretten kan gi adgang til dokumenter og opplysninger i videre utstrekning enn det som følger av tvml § 135. Noen direkte klagerett til skifteretten om disse forhold bør man imidlertid neppe innføre».

(46) Høyesterett har i Rt-2012-1524 behandlet en kreditors begjæring om innsyn i boets dokumenter. Høyesterett uttalte at konkurskreditorer ikke generelt faller inn under dem som har rett til innsyn etter tvisteloven § 14-1, men de vil kunne være berørt på en slik måte at de har krav på innsyn. Det heter videre i kjennelsen:

«Forarbeidene forutsetter imidlertid at selv om fordringshaverens rettigheter overfor boet blir berørt, skal fordringshavernes innsynsrett bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfellet. Det gis ikke nærmere veiledning om hvilke momenter som vil være relevante. Sett i sammenheng med forarbeidenes forutsetning om at det i 'rimelig utstrekning' gis innsyn, er det utvalgets syn at det må foretas en avveining av fordringshaverens behov for innsyn mot boets behov for å unnlate å gi innsyn. Interne dokumenter kan likevel alltid unntas fra innsyn, og for dokumenter som er underlagt taushetsplikt, kan det ikke gis innsyn uten samtykke fra den hvis interesse er beskyttet.»

(47) Høyesterett viste videre til at det av tvistelovens forarbeider – Ot.prp. nr. 51 (2004-2005) fremgår at innsynet etter § 14-1 tredje ledd kan begrenses til deler av saksdokumentene, da den rettslige interessen knytter seg til enkelte av sakens dokumenter.

(48) Det var korrekt lovtolkning når lagmannsretten la til grunn av kreditor ikke har en generell adgang til innsyn i boets dokumenter. Boets interne dokumenter har hverken retten, skyldneren eller kreditorene normalt krav på innsyn i. Taushetsplikt vil også sette grenser for retten til innsyn.

(49) Det må foretas en slik interesseavveining slik som forarbeidene forutsetter. Kreditor må ha en rettslig interesse i de aktuelle dokumenter. Det er ikke grunnlag for et generelt innsyn for kreditor i boets dokumenter for å kontrollere at bostyrer foretar en forsvarlig bobehandling. Konkursboet er et eget rettssubjekt, og det er i første rekke bostyrer som representerer boet og forestår den løpende forvaltningen av boet. Retten og kreditorutvalget har angitte oppgaver, herunder kontroll og tilsynsmyndighet over bobehandlingen. Kreditorenes behov for informasjon om bobehandlingen vil normalt være ivaretatt ved at de får kopi av bostyrets innberetning til retten.

(50) Interne dokumenter ved boets behandling av spørsmål om det skal søkes om garanti eller vurdere om man skal gå til søksmål er generelt unntatt fra innsynsretten, og det behøver ikke begrunnes nærmere. Likeledes vil det heller ikke være innsynsrett i boets egne dokumenter som bygger på skatteetatens bokettersynsrapporter (som er unntatt offentlighet).

(51) I forbindelse med fordringsprøvelsen må det foretas en egen avveining av hvilke dokumenter og opplysninger som en kreditor vil kunne ha rett til å få innsyn i.

(52) Kjennelsen i Rt-2012-1524 gjelder direkte en kreditors begjæring om innsyn. Konkursrådet er av den oppfatning at de prinsipper om innsynsrett som fremgår av kjennelsen er relevant også ved skyldnerens begjæring om innsyn. Skyldneren vil bare ha rett til innsyn når han har rettslig interesse i de konkrete opplysninger og en helhetlig interesseavveining taler for at det gis innsyn. Skyldneren har ikke krav på innsyn i boets interne dokumenter.

3.4 Skyldnerens rett til innsyn i egne dokumenter

(53) Konkursåpning innebærer at skyldnerens rådighet over egne eiendeler blir innskrenket, jf. [konkursloven § 100](#). Skyldnerens regnskaper og eiendeler herunder dokumenter skal dessuten sikres, jf. [§ 80](#). I dette ligger det at skyldnerens rådighet og tilgang til egne dokumenter begrenses helt eller delvis.

(54) Under bobehandlingen kan skyldneren, for å ivareta sine interesser, ha behov for innsyn i egne dokumenter som han fysisk er avskåret fra. En skyldners krav på innsyn i egne dokumenter var tema i Eidsivating lagmannsretts kjennelse LE-1990-65. Skyldneren krevde her innsyn i hele bomassen. Skyldnerens krav førte ikke frem. Lagmannsretten viste til at praktiske og økonomiske betenkeligheter ved å gi innsyn i det aktuelle tilfellet, var mer tungtveiende enn skyldnerens behov for innsyn.

(55) Det heter videre i kjennelsen at:

«... selv om debitor studerer regnskapene med bilag på bestyrerens kontor, er man ikke dermed sikret 'at viktige dokumenter ikke blir ødelagt eller endret av skyldneren'. Da måtte bobestyreren i tilfelle ha vakt på kontoret. Gjennomgangen vil etter omstendighetene kunne ta lang tid. Opplegget forutsetter også disponibel kontorplass. [...] Skal bobestyreren være forpliktet til å bære omkostningene med denne reproduksjon, må det anvises ham en måte å få disse omkostningene dekket. Det er også tale om et omfattende arbeid som det synes vanskelig å kunne pålegge bobestyreren uten hjemmel».

(56) Utgangspunktet for vurderingen av skyldnerens krav på innsyn i egne dokumenter, må etter dette være at skyldneren har rett til innsyn så langt dette ikke vanskeliggjøre den normale saksgang under bobehandlingen. På samme måte som ved spørsmålet om å gi skyldneren innsyn i boets dokumenter, er bostyreren ved avgjørelsen av den enkelte begjæring tillagt en betydelig skjønnsadgang, se pkt. 3.3 ovenfor.

3.5 Innsyn i dokumenter som tilhører skyldneren – dokumenter utarbeidet før konkursåpning.

(57) Under bobehandlingen vil boet regelmessig få tilgang til en rekke dokumenter som er utarbeidet av eller for debitor forut for konkursåpning. I medhold av [konkursloven § 80](#) skal bostyrer sikre skyldnerens regnskaper og regnskapsmateriale. Etter [konkursloven § 101](#) er skyldneren forpliktet til blant annet å fremskaffe «korrespondanse, regnskapsbilag og andre dokumenter av betydning for bobehandlingen». For øvrig vil boet kunne få faktisk besittelse av en rekke dokumenter som følge av at skyldnerens forretningslokaler stenges og eventuelt forsegles.

(58) Spørsmålet som behandles nedenfor er hvorvidt boet har rettslig adgang til å gi tredjemann innsyn i skyldnerens dokumenter. Skyldnerens egen rett til innsyn ble omtalte i punkt 3.4, og innsyn for politiet og påtalemyndigheten nedenfor i punkt 3.6.

3.5.1 Gir konkursloven boet hjemmel til å utlevere og/eller gi andre innsyn i skyldnerens dokumenter?

(59) Hverken konkursloven eller annen lovgivning regulerer uttrykkelig spørsmålet om boet har adgang til å gi andre innsyn i eller utlevere skyldnerens dokumenter. Ut over taushetsreglene, er det på den annen side heller ingen eksplisitte forbud mot dette. I utgangspunktet står således tredjemanns adgang til innsyn i skyldnerens dokumenter i samme stilling som for boets dokumenter, jf. punkt 3.2 og 3.3 ovenfor, men interesseavveiningen vil være forskjellig.

(60) Innsyn for tredjemann må først vurderes opp mot boets interesser og kompetanse etter [konkursloven § 85](#). Dernest må boet foreta en skjønsmessig vurdering av om begjæringen bør etterkommes. Konkursrådet anser det klart at adgangen til å gi tredjemann innsyn i skyldnerens dokumenter ikke bør være mer omfattende enn for boets dokumenter. Derimot kan mye tale for å være mer restriktiv når det dreier seg om skyldnerens dokumenter.

(61) Etter Konkursrådets oppfatning bør tredjemenn som hovedregel ikke gis innsyn i skyldnerens dokumenter, med mindre boet har en egeninteresse i at innsyn gis. Egeninteresse vil eksempelvis foreligge dersom boet samarbeider med en eller flere kreditorer om å forfølge en sak, slik at det foreligger felles interesse med hensyn til utfallet. Det kan også være grunn til å gi offentlige myndigheter, som skatteetaten, innsyn når det er gode grunner til dette.

(62) Dersom boet ikke har egeninteresse i å gi innsyn, eksempelvis i skyldnerens styreprotokoller, bør dette normalt ikke gis med mindre det foreligger samtykke fra skyldneren. For aksjeselskaper antas selskapets siste styreleder å være rette vedkommende til å gi slikt samtykke.

3.5.2 Omfatter boets beslag skyldnerens dokumenter, og kan disse eventuelt selges?

(63) Boets beslagsrett omfatter «ethvert formuesgode som tilhører skyldneren på beslagstiden, og som kan selges, utleies eller på annen måte omgjøres i penger», jf. [dekningsloven § 2-2](#). Skyldnerens

forretningsdokumenter faller utenfor beslagsretten etter denne bestemmelse, jf. Andenæs, Konkurs (1999) side 50 med videre henvisninger. Dette må gjelde selv om enkelte dokumenter i særlige tilfelle skulle anses å ha en økonomisk verdi, eksempelvis fordi en kreditor er villig til å betale for skyldnerens styreprotokoller. I den utstrekning dokumentene ikke inngår i konkursbeslaget, er boet ikke i posisjon til å avhende disse. Reglene om boets beslagsrett anses således ikke å gi boet større rettigheter i forhold til skyldnerens forretningsdokumenter enn konkursloven §§ [80](#) og [101](#). I forhold til tredjemann vil boet følgelig være avskåret fra å forføye over dokumentene på annen måte enn beskrevet i punkt 3.5.1 ovenfor.

3.6 Kort om politiets innsynsrett i skyldneren og boets dokumenter

(64) Bostyrer plikter etter [konkursloven § 122a annet ledd](#) å bistå påtalemyndigheten med å fremskaffe opplysninger og dokumenter til bruk i politiets etterforskning. Dette innebærer at politiet har krav på innsyn så langt regler om taushetsplikt overfor tredjeperson ikke er til hinder for slikt innsyn. Se nærmere Konkursrådets anbefaling – «[Behandling av straffbare forhold begått i forbindelse med konkurs](#)».

3.7 Bevistilgang ved rettssak

(65) Bevistilgangen ved rettssak reguleres i [tvisteloven § 26-5](#), jf. [§ 21-5](#) hvor det fremgår at «enhver» som utgangspunkt har plikt til å gi adgang til gjenstander som kan utgjøre bevis for det faktiske grunnlaget i saken. Ved tvist om bevistilgang må retten ta stilling til om gjenstanden skal avskjæres på grunn av manglende bevisverdi etter [§ 21-7](#) første ledd og andre ledd bokstav b, eller etter proporsjonalitetsvurderingen i [§ 21-8](#).

(66) Bevistilgang var tema i Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse [Rt-2013-1719](#). Ankeutvalget uttalte i denne saken at der det er spørsmål om hva som kan føres som bevis etter [tvisteloven § 21-7](#), må retten bygge på partenes pretensjoner, ikke på en realitetsvurdering av anførslene. Ankeutvalget konkluderte videre med at korrespondanse som inneholder juridiske vurderinger og strategiske råd fra en parts advokatforbindelser omfattes av bevisforbudet i [§ 22-5](#). Endelig uttalte ankeutvalget at den som etterspør dokumenter ikke har et rettskrav på å få gjennomgå en mengde dokumenter for selv å kunne finne frem dokumenter som kan tjene som bevis. Som utgangspunkt må dette spesifiseres, jf. [§ 26-6 første ledd](#).

4 Innsyn i dokumenter som befinner seg i forvaltningen

(67) Retten til innsyn i dokumenter som befinner seg i forvaltningen reguleres først og fremst av offentleglova (allmennhetens innsyn) og forvaltningsloven (partsinnsyn).

4.1 Innsyn i søknader om offentlige garantimidler.

(68) Ved søknad om offentlige garantimidler til fortsatt bobehandling kan det reises spørsmål om skyldneren har krav på innsyn i henhold til forvaltningslovens regler¹. Etter [forvaltningsloven § 18](#) har en «part» rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. En part defineres i § 2 første ledd bokstav e) som en «person som en avgjørelse retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder».

¹ Bl.a. Justis- og beredskapsdepartementets særskilte garantiordning for fortsatt bobehandling ved mistanke om økonomisk kriminalitet og Finansdepartementets tilsagnsordning for konkursbo. Søknader om midler etter Justisdepartementets ordning vil riktignok i de fleste tilfelle behandles av retten, men rettens beslutning om tilsagn rapporteres til Statens sivilrettsforvaltning, se [rundskriv G-05/2014](#). Fullmakt til å gi tilsagn etter Finansdepartementets ordning er delegert til Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet. Se nærmere Konkursrådets anbefaling om "[Midler til bobehandling – offentlige garantiordninger](#)".

En søknad om garantimidler er i utgangspunktet et forhold mellom boet som eget rettssubjekt og forvaltningsorganet. Selv om avgjørelsen av å stille garantimidler eller ikke, kan ha betydning for en skyldner, for eksempel i form av at mistanke om straffbare forhold blir gransket nærmere, retter avgjørelsen seg ikke direkte mot skylderen. Beslutningen om å stille garantimidler til disposisjon har primært betydning for boet og boets videre arbeid. Avgjørelsen om å stille garantimidler er ikke «bestemmende» for skyldnerens «rettigheter eller plikter», jf. [§ 2 første ledd bokstav a og b](#). Konkursrådet er av den oppfatning at skyldneren ikke er part i en garantisøknad. Skyldneren har derfor ikke rett til partsinnsyn etter § 18.

(69) Alle saksdokumenter som behandles av offentlige organer, når det ikke foreligger særlige unntak, er åpne for innsyn for allmennheten, jf. offentleglova § 3. Søknader om garantimidler er i utgangspunktet omfattet av [offentleglova](#). Unntaket for saker som behandles etter rettspleielovene, kommer ikke til anvendelse, da behandlingen av en slik søknad er en forvaltningsavgjørelse. Det innebærer at enhver har rett til å gjøre seg kjent med innholdet i en bestemt søknad. Innsynsretten vil, foruten selve søknaden, omfatte eventuelle vedlegg, slik som rettsbøker, innberetninger og korrespondanse.

(70) I den grad søknaden om garantimidler inneholder opplysninger som er underlagt taushetsplikt etter offentleglova § 13 første ledd, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1, skal det ikke gis innsyn. Slike søknader vil normalt inneholde taushetsbelagte opplysninger (enten det er mulige straffbare forhold, forretningshemmeligheter eller boets strategi i mulige søksmål mot skyldner eller andre), og vil derfor unntas fra offentlighet. For nærmere gjennomgang av taushetsreglene vises til litteraturen på området.

4.2 Innsyn i opplysninger i Konkursregisteret

(71) Konkursregisteret er opprettet med hjemmel i [konkursloven § 144](#) og nærmere regler om registeret er gitt i [konkursregisterforskriften](#). Konkursregisteret inneholder bl.a. opplysninger personer og foretak som har gått konkurs, herunder opplysninger om stiftere, daglig leder og personer som har eller har hatt verv i foretaket, konkursskarantene og opplysninger fra bostyrers innberetninger, med unntak for opplysning om mistanke om straffbare forhold..

(72) *Enhver* (allmennheten) har etter [forskriften § 10 første ledd](#) krav på innsyn i opplysninger om:

- personer, foretak, stiftelser og andre sammenslutninger som er gått konkurs,
- aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper og samvirkeforetak som tvangsavvikles etter konkurslovens regler,
- foretakets nåværende og eventuelle tidligere firma og adresse siste år, stilling eller bransje, grunnlag for konkursen, rettens navn, dato for konkursåpning eller kjennelse om tvangsoppløsning, saksnummer, bostyrer, borevisor, tid og sted for første skiftesamling, frist for fordringsanmeldelser og fristdagen,
- stiftere, eiere, daglig leder, styreleder og revisor eller regnskapsfører,
- om daglig leder og styrelederen har lederansvar eller styreverv i andre foretak,
- om ilagt konkursskarantene,
- dato for avsluttet bobehandling og om bobehandlingen er innstilt og med hvilken hjemmel, om det er foretatt utlodning og med hvilken dividende.

(73) Domstolene, politi- og påtalemyndigheten, bostyrere i konkursbo, Finanstilsynet, skatte- og avgiftsmyndighetene og den opplysningene gjelder, er gitt utvidet innsyn i registeret. Se nærmere [§ 10 tredje ledd](#).

(74) Etter [forskriften § 10 annet ledd](#) skal det ved forespørsel til registeret oppgis «sikker identifikasjon». Dette er av Brønnøysundregistrene praktisert slik at den person eller det foretak som etterspørres må være individualisert med enten fødselsdato eller organisasjonsnummer. Kravet om «sikker identifikasjon» er til hinder for listeutskifter, f.eks. lister over konkurser åpnet i et distrikt.

(75) Opplysninger i konkursregisteret er offentlig tilgjengelig i fem år etter avsluttende kjennelse eller utlodning, jf. [forskriften § 11 første ledd](#). Etter ti år er opplysningene bare tilgjengelig for forskning og den opplysningene gjelder, jf. [forskriften § 11 annet ledd](#).

(76) Konkursregisteret administreres av Brønnøysundregistrene. Konkurskunngjøringer blir fortløpende lagt ut på [Brønnøysundregistrenes hjemmeside](#).